

П'ята стадія – депресія. Це час, коли батьки, спробувавши абсолютно все, опускають руки від втоми й зневіри. На цьому етапі вони налякані майбутнім, не знають що робити. Варто зробити крок у бік життя.

Шоста стадія – примирення. Настає, коли ситуація приймається такою, якою вона є. Усвідомлення того, що життя матері і батька завжди буде крутитися навколо дитини. Цей етап робить можливим рух уперед. Батьки налагоджують своє життя.

Сьома стадія – прийняття. Цей етап настає, коли батьки за інвалідністю починають бачити свою дитину. Дитину ставлять на перший план, а діагноз – на другий. Батьки сприймають інвалідність як виклик, а не як вирок. Повертаються до нормального активного життя. З'являється почуття гумору, здорова самооцінка. Ніхто не заперечує діагнозу, але, на переконання Еріки Шуххардт, діагноз перестає бути головним чинником настрою і способу життя.

Восьма стадія – солідарність. Батьки об'єднуються з іншими сім'ями, де є теж такі діти. Вони починають думати на іншому рівні. Відстоюють права на гідне життя своєї дитини [2, с. 204].

Розглядаючи сім'ю, у якій народилася дитина з особливими потребами, варто повернутися до моральної складової виховання дітей – любові, яка допомагає віднайти позитивну самооцінку, подолати всі труднощі. Любов є основою дитячої психотерапії. Любові «вимагають» здорові діти і діти з особливими потребами. Формула любові включає увагу, доведення, в першу чергу собі, що ви поряд зі своєю дитиною, що ви присутні у її житті. Отже, любов – це найважливіше!

Література та джерела

1. Романчук О. Неповносправна дитина в сім'ї та в суспільстві. Львів: Джерело, 2008. 334 с.
2. Станчишин В. Для стосунків потрібні двоє. Київ: Віхола, 2022. 280с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОДУКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УЧНІВ ІНКЛЮЗИВНОГО КЛАСУ ЯК ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Ольга Савчук,

студентка 331 групи спеціальності 013 «Початкова освіта»
факультету педагогіки, психології та соціальної роботи

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Науковий керівник – Оксана Гордійчук, к. пед. н.,
доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти

У публікації розглянуто ключові поняття «взаємність», «дія» та «взаємодія». Розкрито важливість педагогічної та міжособистісної взаємодії. Зроблено відповідні висновки організації продуктивної взаємодії всіх учнів інклюзивного класу з дитиною з особливими освітніми потребами.

Актуальність публікації зумовлена стрімким зростанням залученості «всіх і кожного» в освітній сфері. Практика діяльності інклюзивних класів окреслює нові орієнтири – організацію продуктивної взаємодії між усіма учнями.

Важливим чинником для реалізації інклюзивного навчання є формування здорових відносин серед усіх учасників освітнього процесу. З метою створення безпечного середовища в класі, вагомим значення набуває оптимальна організація продуктивної взаємодії у мікросоціумі.

Насамперед зануримося в тлумачення ключових дефініцій окресленої проблеми, зокрема: «взаємність», «дія» та «взаємодія».

Взаємність – це дія, яка спонукає відповісти людиною чи річчю взаємністю, давати та отримувати з обмеженнями, наприклад, коли одна людина допомагає іншій, тоді отримує те саме від них як компенсацію або подяку [6].

Дія – це робота, діяльність, здійснення чого-небудь; сукупність вчинків когонебудь [2].

Взаємодія – широкий загальний термін, що позначає таку сумісну дію кількох об'єктів або суб'єктів (тіла, елементарної частинки, біологічної істоти, людини, спільноти), при якій результат дії одного з них впливає на інші, що змінює їхню динамічну поведінку [1].

Для людини притаманно прагнути до взаємодії з різними об'єктами навколишнього світу. Через взаємодію вона орієнтується в оточуючому світі, досягає природні й суспільні явища, процеси, закономірності, визначає способи свого мислення й поведінки, із цим поняттям зв'язана й потреба людини у спілкуванні, навчанні, освіті, власному розвитку[4].

Термін «педагогічна взаємодія» трактується по-різному. У філософії це поняття тлумачиться як категорія, що відображає вплив різних об'єктів один на одного, їх взаємоперехід, взаємообумовленість, зміну стану. Науковці, досліджуючи соціально-психологічну взаємодію, розглядають її як механізм спілкування і прирівнюють її з процесом співтворчості. На їхню думку, педагогічне спілкування – це соціально-психологічна взаємодія, під час якої відбувається «взаємозараження». Його основою є педагогічне співпереживання, емоційна спільність переживання педагога і дитини [5].

Педагогічна взаємодія реалізується у двох напрямках:

- 1) індивідуальна взаємодія педагога з учнем;
- 2) фронтальне спілкування вчителя з учнями класу.

Слід зазначити, що дані форми взаємозалежні одна від одної. Індивідуальний підхід варто переключати на фронтальний і навпаки. Міжособистісна взаємодія передбачає від педагога використання різних засобів комунікації і спирається на внутрішньоособистісні ресурси.

У психології вживається термін «міжособистісна взаємодія», який трактується як сукупність зв'язків і взаємовпливів людей, що здійснюється в процесі спільної діяльності. Педагогічна взаємодія стає дієвою за умовою, якщо технічні прийоми, які використовує вчитель, сповнені гуманістичного та толерантного відношення до здобувачів освіти і спрямовані на розвиток їхньої особистості. В. О. Сухомлинський підкреслював навчально-виховний процес як «багатогранний процес постійного духовного збагачення й оновлення». Поняття «взаємодія» передбачає як і вплив з боку педагога, так і активність з боку учня. Тому педагогічна взаємодія є важливою умовою для створення продуктивного мікроклімату в класі.

Секція 3. Актуальні проблеми та перспективи розвитку інклюзивної освіти

На нашу думку, головними чинниками, від яких залежить створення продуктивної взаємодії між учнями інклюзивного класу, є:

- організація навчального процесу на основі добровільності й спільних інтересів;
- повага та рівноправність всіх учасників, враховуючи ціннісні орієнтири та, дотримуючись прав і обов'язків кожної зі сторін;
- активне залучення всіх учасників освітнього процесу в реалізацію спільних цілей;
- готовність брати на себе відповідальність за їхні результати.

Також цінним буде проведення попередньої та безпосередньої виховної роботи класним керівником, використовуючи такі форми, як бесіди, круглий стіл, індивідуальні консультації, тренінги, майстер-класи. Ми вважаємо, що організувати продуктивну взаємодію можна за умови розвіяння стереотипних думок про осіб з особливими освітніми потребами, визначення коректної термінології та сформованого толерантного ставлення в усіх учасників освітнього процесу.

Якщо вчитель проведе в період адаптації бесіду з батьками та учнями про цінність кожної людини і її право на життя та освіту та окреслить переваги навчання в інклюзивному класі, вважаємо, це покращить загальну атмосферу між батьками, учнями та вчителями.

На уроках варто залучати нормотипових та дітей з особливими освітніми потребами до спільної справи, створювати ситуації для активного спілкування та взаємодії, використовувати нетрадиційні методи навчання, різноманітні технології, говорити компліменти, делегувати обов'язки та запобігати булінгу.

За умови якщо однокласники будуть сприймати дитину з особливими освітніми потребами як звичайну, рівну в правах особу, якщо клас буде дружнім, то продуктивна взаємодія учнів інклюзивного класу гарантована.

Отже, вище окреслена спроба дефінітивного аналізу ключових понять, викликає потребу у виокремленні ключової дефініції.

Так, за науковими міркуваннями О. Гордійчук «продуктивна взаємодія всіх учнів класу з дитиною з особливими освітніми потребами – це усвідомлене толерантне прийняття всіма учнями інклюзивного класу дитини з особливими потребами, прояв позитивного особистісного ставлення до неї та охоче залучення до продуктивної взаємної діяльності» [3]. За словами авторки, перш за все, між усіма учнями інклюзивного класу має відбуватися ефективна міжсуб'єктна комунікація. Проте, як засвідчує практика, саме в цьому аспекті – найбільша складність для дітей, загалом, та для дитини з особливими освітніми потребами, зокрема.

Висновки. Важливим чинником для реалізації інклюзивного навчання є організація продуктивної взаємодії учнів інклюзивного класу. Оскільки саме через взаємодію людина орієнтується в оточуючому світі, осягає природні й суспільні явища, процеси, закономірності, визначає способи свого мислення й поведінки. Вчені розглядають її як механізм спілкування і прирівнюють її з процесом співтворчості. Тому педагогічна взаємодія є важливою умовою для створення продуктивного мікроклімату в класі. Головними умовами організації навчального процесу є добровільність, повага, рівноправність, активність та спільна ціль. Попередня та

безпосередня виховна діяльність класного керівника лишень підкріпить ефект продуктивної взаємодії.

Література та джерела

1. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
2. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
3. Гордійчук О. Є. Робота вчителя в класі з інклюзивним навчанням: проблеми і пошуки. Educația incluzivă: dimensiuni, provocări, soluții", conferință științifico-practică internațională, Бельці, 2017. С. 164-169. URL: http://dspace.usarb.md:8080/jspui/bitstream/123456789/3742/1/ed_inluz.pdf
4. Козубовська І., Розлуцька Г., Савко О. Взаємодія школи і родини у вихованні молодших школярів: вітчизняний і зарубіжний досвід: Ужгород, 2021, С. 28
5. Черепаня Н. І. Взаємодія педагога і дітей як психолого-педагогічна проблема *Педагогічні науки*: Херсон, 2015. С. 411–416.
6. WARBLETONCOUNCIL. URL: <https://uk.warbletoncouncil.org/reciprocidad-2088>

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ У ВОЛОДИМИРІ НА ВОЛИНІ

Ірина Самчук,

студентка 3-Б групи спеціальності 013 Початкова освіта
відділення початкової та дошкільної освіти Володимир-Волинського
педагогічного фахового коледжу ім. А. Ю. Кримського Волинської обласної ради
**Науковий керівник – Ольга Гнепа, к. пед. н., викладач циклової комісії
викладачів шкільної педагогіки, психології та окремих методик**

Стаття присвячена залученню громадян з особливими потребами у соціокультурне середовище завдяки діяльності ІРЦ «Жовта парасоля» та ГО «Берег надії» у Володимирі.

Постановка проблеми. Однією з глобальних причин реформування освіти є цивілізаційні зміни, пов'язані зі зміною ставлення суспільства до людей з особливими потребами. Саме тому модернізація сучасної української освіти пов'язана із задоволенням потреб, інтересів та особистісного розвитку кожного громадянина суспільства, в тому числі з особливими потребами, а це можливо лише за умови впровадження у навчальні заклади освітньої інклюзії.

Метою дослідження є вивчення особливостей соціалізації осіб з особливими потребами у Володимирі на Волині.

Результати дослідження. Під інклюзією розуміємо процес збільшення ступеня участі всіх громадян у соціокультурне середовище. У ході наукового пошуку встановлено, що інклюзія означає повноцінне залучення дітей з особливостями розвитку у навчально-виховний процес освітнього закладу, створення з цією метою ефективного освітнього середовища. Загалом інклюзивне навчання передбачає